

Komandi partur

Komandi partur verður ein frásøgn um føroyingar við italienskum trolarum seinast í 1930-árunum.

Tað er alt sum bendir á, at hesin fundur, sum Petur umrøður, var hildin 5. juni 1921, tá ið Petur var knappliga 7 ára gamal. Tann norðmaður, sum hann umrøður blandar hann vist við ein fund í 1924, tá ein norðmaður var røðari. So hann hevur verið við tá eisini.

Kristin í Geil var í hvussu er við til fundin í 1921. Sum tað sæst var Petur hugtikin av Kristini. Teir vóru eisini skyldmenn. Mamma Petur, Malla, og Kristin vóru systkinabørn.

Kristin skrivur um hendan fólkafundin í Tingakrossi 8. juni. Hann skrivur m.a.

Fundurin í Reynsmúlalág sunnudagin var so væl fyrireikaður sum nakar í allar mátar. Náttin frammanundan boðaði um ein fagran dag. Fólk komu alla staðni frá til fundar. Og fundarplássið er frálíkt. Men so díkti mjørkin á við drivi og kalligum vestanloti, einki hómaðist av vakurleikanum uttanum og heldur ófýsið var at sita stillur leingi. Tað var Sólarmagn, ungmannaafelagið á Velbastað, sum skipaði fyri fundinum.

Fundarskráin, sum Petur nevndir, var henda:

Próstur Dahl prædikar
N. Winther Lützen:
Jarðarbrúkið í Føroyum
J. Patursson: Kvæðini
Símun av Skarði: Menniskja og náttúran
Mikkjal á Ryggi: Poesiurin í føroyskum vinnulívi.
R. Rasmussen: Lívið og hugsjónirnar

Tingakrossur endurgav í fyrsta umfari tvær av røðunum. Onnur var tann hjá N. Winther Lützen. Hann greiddi millum annað frá, at virðið av føroyskum jarðarbrúki tá var 4 mill.kr. árliga. Hetta var ikki lítið fyri nærum 100 árum síðani.

Hann hevur eisini eina áhuga-verdu útrokning av virðinum á jørðini: "Líkna vit saman tað virði, seyðabrúkið gevur av eini ásettari vídd móti tí, sum neytabrúkið og tí sum eplaveltingin gevur, síggja vit, at hetta virði er ógvuliga ymiskt. Meðan vit kunnu rokna, at seyðabrúkið gevur eitt skurðlamb av einum hektara av meðal haga-jørð, føðir henda sama víddin eina kúgv, tá jørðin er dyrkað. Tað sum kúgvín gevur, kann roknast at vera 10 ferðir so nógv vert sum lambið. Á somu vídd kunnu vit við meðal ávøkstri av eplum fáa virði, ið er um 10 ferðir størri enn tað kúgvín gevur.

Hin greinin er talan hjá Símun í Skarði. Í einum seinni Tingakrossi er røðan hjá Jóannes Patursson.

Merkið skipaði eisini í síni tíð fyri fólkafundum.

Klaksvíksferðin:

Fundarfólkið hildið aftur á Toftum

Poul Johs. Lindberg var ein tann hollasti stuðulin hjá ungmannaafelagnum Merkið í mong ár.

Hann hevði eisini nakrar greinir í Neistanum. Tann 15. oktober 1942 hevði eina grein um ein fólkafund í Klaksvík. Her skal brot verða tikin úr henni:

Til hesar fólkafundir var sum oftast farið úr Havn við eimskipum, ið aloftast vóru stúgvandi full av kátum fólki, bæði ungt og gamalt. Men tað var fyrst á heimleiðini, at hýrurin var rættiliga góður, tá gekk dansurin lystiliga á dekkinum. Tað var heldur ikki sjáldsamt, at tvey funnu saman á slíkum ferðum.

Hesin fundur í Klaksvík var lýstur at vera 5. Juni 1942.

Poul Johs hevur eina drúgva frásøgn um um ferðina til Klaksvíkar, har teir fóru við mjólkarbátinum inn á Skálafjørðin, síðan við bilum til Fuglafjarðar. Haðani var farið við útróðrarbátinum Alma til Klaksvíkar.

Komnir til Klaksvíkar tók Robert Joensen ímóti okkum og ansaði eftir, at øll kundu koma undir tak og fáa mat drekka. Nakað væl av fólkinum tók hann heim til sín sjálvs, har tey finga ein óføra góðan døgurða.

Veðrið var ov vánaligt at hava fundin uttandura, so hann var settur í dansistovuni, sum skjótt var stappandi full av fólki.

Røðarar vóru Sverri Fon, Sigvald Djurhuus, Petur Háberg og Robert Joensen. Richard Long leiddi fundin. Allar røðurnar vóru stak góðar og manandi. Umrøðuevnini vóru væl vald og frálíka tíðarhóskandi. Røðurnar áttu at komið upp á prent.

Tá ið røðurnar vóru lidnar og høvdu fingið tann fagna sum teimum til kom, segði Andreas Seyðberg nøkur orð um hin føroyska dansin í samband við kjak, sum var farið fram í bløðunum. Tó at hann tosaði nakað uppí saman, so var høpi í tí hann segði, hann hevði góða grein í sínum máli. So var fundurin endaður og hvør fór til sítt. Men tað kann sigast, at fólkið hevði fingið nakað nógv av andaligari føði og barlast.

Dramatiska ferðin til Havnar

Síðani varð farið avstað aftur

við bátinum Alma til Fuglafjarðar. Her varð ringt til eingilskmenninar um siglingarloynvi av Skálafirði. Men hetta vísti seg

Petur var á báðum fólkafundunum, sum eru umrøddir í hesi grein. Á tí seinna fundinum var hann ein av røðarunum.

at vera meira trupult, enn vit høvdu roknað við. At enda finga vit orðrar til at leggja at landi á Toftum á ferðini úr Søldarfirði. Komin út hagar fór Long niðan á "Head Kvarter" hjá bretska hervaldinum. Hann kom oman aftur við einum manni, sum skuldi hyggja at nummar og navna-brettinum á bátunum hjá okkum, men har var hvørki nummar ella navn at finna.

Vit finga so loynvi at fara fyri egna ábyrgd. So varð hildið avstað og siglt var fram við landi. Tá vit komu út fyri Neshamar og gjørdur okkum klár at seta kós suðureftir, tá var tað at hetta

hendi. Eitt skot varð loyst av landi og ein eldkúla sveimaði yvir høvðinum á okkum. Báðir bátarnir lögdu stilt beinanvegin. Ein hermaður kom oman á bakkan og rópti: "Go back to Toftir." Long bað Sigfred Skaale um at rópa og siga, at vit høvdu siglingarloynvi. Hann so gjørdi, men somu boðini komu aftur. Her var skilligt, at her var einki annað at gera.

Tá vit lögdu at landi á Toftum komu tveir soldátar við byrsu at taka ímóti okkum. Hesir gingu alla náttina at ansa eftir bátunum. Men vit neyðars menniskju, høvdu ongan mat og ikki tak yvir høvðið.

Long og nakrar aðrir fóru nú niðanaftur í Head Kvarter, men teir vóru ikki at vika. Teir royndu at fáa fatur á Skansanum í Havn, men hann svaraði ikki, helst vóru teir sovnaðir. Vit finga so at vita, at fyrr enn kl. 7 á morgni kundu vit ongan veg sleppa. Klokkan leið nú móti 2 um náttina.

Blíðskapur hjá Andreas í Túni

Vit fóru so inn á telefonstöðina. Long ringdi fleiri ferðir til sítt egna telefonnummar, eingin svaraði. Síðan royndi hann Mogens Lützen, bretska konsulin, og fleiri aðrar menn í Havn, sum vit væntaði at fáa hendur á. Nei, ikki batti.

Langt um leingi fekk sonur Tórgarð fatur á pápa sín, sum livandi boðaði frá at vit vóru settir í konsentrationslegu.

Vit finga so lykilin til skúlan og sluppu at gista har. Men lítið bar til at sova. Nakrir okkara fóru

ein túr oman móti landingini. Har hittu vit Andreas Hansen, eigaranum av Mjóvanesi. Hann hevði verið og sett sildagørn og var so makaleysur, at hann bjóðaði øllum fangunum heim til kaffi. Hetta kom væl við, tí eingin okkara hevði fingið vátt ella turt.

Heima hjá Andreasi var alt farið til songar, klokkan var um trý. Konan og dótur av songini at kóka kaffi og borðreiða. Summi okkara vóru so illa svøvnt, at tey sovnaðu, sum tey sótu við kaffikoppinum í hondini.

Fyri henda blíðskap skylda vit Andreasi stóra tøkk og ynskja, at hetta verður afturlønt á ein ella annan hátt. Tá øll høvdu fingið kaffi var farið oman aftur í skúlan at royna at sova.

Morgunin eftir varð farið niðan í Head Kvarter og so at ringja til Havnar. Teir ringdu til Ihlen, norska konsulin, so nú kom ylur í Havnina. Eisini ringdu teir til fútan, ella Niels (Westerby), sum teir róptu hann. Hann royndi tað hann kundi, mest tí at báðir kontórmenninir hjá honum vóru við á ferðini. Tað gav tó einki úrslit.

Langt um leingi finga vit at vita, at vit kundu sleppa til Havnar við ferðamannaskipinum Tróndi, og bátarnir við einum manni í hvørjum báti sum stýrimenn kundu fáa loynvi til at hanga aftur úr Tróndi.

Tróndur kom so um 11 tíðina, og í hesum skili komu vit suður aftur til Havnar. Hetta hevði verið ein sjáldsom og drúgv ferð, men vit høvdu upplivað nógv, og enntá í fremstu røð í eldlinjuni.

Fólkafundir eru framvegis populerir. Hesin var hildin á Litlu Dimun